

ชื่อผลงาน “กริชรามัน”

“อยากฝากคนรุ่นหลังให้รักษางานท้องถิ่นของเรา
ไม่ให้ห่างหายไปจากแผ่นดิน เพื่อให้คนรุ่นหลังได้มีโอกาส
ได้เห็นและสืบทอด รักษาให้คงอยู่สืบไป”

นายซุลฟาการ์ อะตะบู (อายุ 21 ปี) ประเภทงานศิลปหัตถกรรม : เครื่องโลหะ (กริชรามัน)

ที่อยู่ : 53/3 ม.5 ต.ตะโกละลอ อ.รามัน จ.ยะลา 95140

โทรศัพท์ : 090-482-4151

 Sulfaka Atabu Sulfaka

การทำกริชรามัน ในพื้นที่เมืองรามัน จังหวัดยะลา มีประวัติความเป็นมายาวนานกว่า 2 ศตวรรษ แม้ปัจจุบันมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่านี้จะได้รับความสนใจไม่มากนัก แต่ครูตีพีเสก็ักได้พยายามถ่ายทอดแก่ซุลฟาการ์ ผู้เป็นบุตรชาย ด้วยการบอกเล่าประวัติความเป็นมา ความรัก ความห่วงใยในการทำ “กริชรามัน” จนซุลฟาการ์ซึมซับกลายเป็นความหลงใหลในศาสตร์ราวอุโบราณมาตั้งแต่เด็ก เหตุนี้ซุลฟาการ์จึงตั้งใจเรียนรู้ หมั่นฝึกฝนทุกชั้นตอนตามคำพ่อสอน จนสามารถประกอบเป็นอาชีพ มีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว พร้อมทั้งจะดำเนินรอยตามพ่อเพื่อให้ศิลปหัตถกรรมนี้อยู่สืบไป

“ผมพร้อมที่จะสืบทอดมรดกทางภูมิปัญญาที่มีมานานอย่าง “กริช” ศาสตร์ราวอุโบราณ ที่บ่งชี้ถึงความเป็นชายชาติตรี บอกฐานะทางสังคม เศรษฐกิจ และยศถาบรรดาศักดิ์ ช่างทำกริชถือว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ผู้ที่มีสมรรถนะดี ปัญญา และอารมณ์ที่ดีเท่านั้นจึงจะสามารถทำได้ เนื่องจากต้องปฏิบัติตามกฎข้อบังคับหรือจรรยาบรรณทั้ง 25 ข้อ”

ลำดับการสืบทอดงานหัตถศิลป์

รุ่นที่ 1 : นายตีพีเส อะตะบู (คุณพ่อ)
(ครูช่างศิลปหัตถกรรมปี 2555)

รุ่นที่ 2 : นายซุลฟาการ์ อะตะบู (ลูกชาย)

กริชรามันโบราณ (ขนาดเล็ก)

นาฬิกาแต่งด้วยกริช

หัวกริชแบบนกฟังกะ

การทำกริชแม้เพียง 1 เล่ม แต่ก็ป็นงานที่ยาก และซับซ้อน เพราะช่างฝีมือจะต้องทำในส่วนสำคัญต่าง ๆ หลายส่วน ได้แก่ ส่วนหัวมีด ซึ่งต้องใช้แกนไม้เนื้อแข็งอาทิ แก่นไม้แก้วขาว แก่นไม้ละมุด แก่นไม้สาวดำ แก่นไม้ประดู่ เป็นต้น นำมาแกะสลักลวดลาย “นกฟังกะ” ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ของกริชรามัน โบกริช ต้องนำใบเหล็กมาตีให้มีลักษณะหยักเรียกว่า “บันไดซาริหะ” จากนั้นจะใช้กรวดกบใบมีดเพื่อให้เกิดรอยเงาและที่บนใบโลหะ ฝักมีด ใช้ไม้เนื้อแข็งเช่นเดียวกับหัวมีดนำมาขัด และเจาะรูเพื่อเก็บคมมีด โบกริช สีและลวดลายไม้ที่ปรากฏจะเป็นสีและลวดลายธรรมชาติของแก่นไม้แต่ละชนิด

“แม้ว่าการทำกริชจะเป็นงานที่ยาก และต้อง

สืบทอดรูปแบบดั้งเดิมเอาไว้เพื่อการอนุรักษ์ แต่ก็สามารถนำมาต่อยอดโดยยังคงเอกลักษณ์ รูปแบบลวดลาย และขั้นตอนการทำกริชตามแบบดั้งเดิมที่ได้เรียนรู้มาจากคุณพ่อ ด้วยการนำมาพัฒนาให้กริชมีขนาดเล็กลงในสัดส่วนที่สมดุลเหมาะสมกับการใช้งานในปัจจุบัน และได้นำเอกลักษณ์ “นกฟังกะ” มาประยุกต์เป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก อาทิ ปากกาหัวนกฟังกะ พวงกุญแจ กรอบรูป Flash Drive ได้อีกด้วย”

เพื่อให้ศิลปะเหล่านี้คงอยู่ ชุลฟาการ์ ได้สอนการทำกริช ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกให้กับเยาวชนในชุมชนที่ไม่มีงานทำ และเมื่อมีความชำนาญทำชิ้นงานได้ก็จะนำชิ้นงานไปจำหน่ายทำให้เยาวชนมีรายได้ ชุลฟาการ์ ต้องการให้คนรุ่นหลังได้รับรู้ถึงความเป็นมา

และความสำคัญของ “กริชรามัน” จึงมีความตั้งใจที่จะจัดตั้งกลุ่มเยาวชนคนทำกริชขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ และเป็นสถานที่ฝึกฝนฝีมือแก่ผู้ที่ไม่ม้งานทำ เยาวชนในชุมชน หรือผู้ที่สนใจ เพื่อเป็นการเผยแพร่การทำกริชที่ดีอีกช่องทางหนึ่ง เพราะเมื่อมีความชำนาญมากขึ้นก็จะช่วยกันคิด ช่วยกันทำ นำไปต่อยอด และสอนให้กับผู้อื่นได้

รับชมวีดิทัศน์ผ่าน Application

การตีไบริมิด

การแกะสลัก

การเข้าฝักกรีซ

การตกแต่งกรีซ

เตรียมอุปกรณ์

- เหล็กกล้า, เหล็กแหลม
- เต้าเผาเหล็ก
- ค้อนตีเหล็ก
- คีมจับเหล็ก
- แก่นไม้เนื้อแข็ง สำหรับทำหัวกรีซและปกกรีซ อากิ แก่นไม้แก้วขาว แก่นไม้ละมุด แก่นไม้สาวดำ แก่นไม้ประดู่ แก่นไม้มะม่วงป่า, ไม้สาดำ เป็นต้น
- บิดแกะสลักไม้
- กระดาษทราย

ขั้นตอนดำเนินการ

1. ขั้นตอนการทำไบริมิด

- **หลอมมิด** คือการนำเหล็กมาเผาด้วยไฟแรงสูงเพื่อทำเป็นตัวไบริมิด
- **แต่งไบริมิด** คือ การตีไบริมิดให้เป็นรูปทรงหยักหรือเรียกว่า “บันไดซารีหะ”
- **ทำลวดลาย** คือ ขั้นตอนสำคัญในการตีเพื่อให้เหล็กเกิดลาย โดยเน้นตกแต่งให้ไบริมิดเก่า

2. ขั้นตอนการทำหัวกรีซ

- **เตรียมไม้** คือ การเตรียมไม้ตามขนาดของกรีซนิยมใช้ไม้ที่หาได้ในท้องถิ่น
- **ร่างแบบ** คือ การวาดร่างลวดลายตามที่ต้องการลงบนไม้ตามแบบที่ต้องการ
- **ทำลวดลาย** คือ ขั้นตอนการใช้เลื่อยไฟฟ้าตัดตามรอยที่วาดไว้ แล้วใช้ขวานตกแต่ง ใช้ตะไบบุงขัดให้เกิดเป็นรูปทรงตามต้องการ แกะสลัก โดยใช้สิ่วและเครื่องมือแกะสลัก แกะลวดลายนกฟักกะลงบนส่วนของหัวกรีซ

• **ประกอบมิด** คือการนำหัวกรีซและไบริมิดประกอบเข้าด้วยกัน จะได้กรีซรวมที่สมบูรณ์

3. ขั้นตอนการทำฝักกรีซ

- **เตรียมไม้** คือ การเตรียมไม้ที่มีขนาดหนา 2.5 นิ้ว ยาว 7 นิ้ว
- **ร่างแบบ** คือ การวาดร่างลวดลายลงบนไม้ โดยจะแยกกระหว่างปีกฝัก และตัวฝัก

- **ทำลวดลาย** คือ การใช้เลื่อยไฟฟ้าตัดตามแบบที่วาดไว้ ถากตกแต่งด้วยตะไบบุงและเครื่องมือแกะสลัก โดยตัวฝักจะทำแบบ “ฝักตาหยง” ซึ่งเป็นฝักที่มีลักษณะเฉพาะตัว คือ

- หัวนกมือฆะ ซึ่งเป็นนกของครุฑของนกฟักกะ
- ไบริมิด (บูตี) และส่วนประกอบของขอบและใบ
- แก้ม และส่วนหัว
- ตะบึง และส่วนนูน
- คาง หน้าผาก และกัน
- ส่วนกลมมนของตัวฝักและกันฝักเป็นกันกะลา
- ลวดลายตาควิว และลีลา

• **ประกอบฝัก** ถือเป็นขั้นตอนสำคัญเพราะต้องรู้เทคนิคในการทำให้เนื้อไม้ทั้งสองชิ้นมาประกอบเข้าด้วยกันโดยไม่ให้เห็นรอยต่อ

4. ตกแต่ง การตรวจดูความเรียบร้อยและตกแต่งฝักกรีซและตัวกรีซทั้งหมดให้สมบูรณ์สวยงาม

สแกนหาไลน์ผ่าน Application